

Book Review: Κάποτε στη Σαλονίκη - Μεταξία Κράλλη

Συντάχθηκε στις 03 Νοέμβριος 2016.

Κρατώντας στα χέρια μου το νέο βιβλίο της Μεταξίας Κράλλη, το οποίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός, ομολογώ πως η συγκίνηση μου ήταν μεγάλη.

Πρόκειται για μία από τις αγαπημένες μου συγγραφείς, της οποίας η πένα δε με απογοήτευσε ποτέ. Ωστόσο, διαβάζοντας την περίληψη του νέου της βιβλίου «*Κάποτε στη Σαλονίκη*», κατάλαβα πως αυτή τη φορά θα ερχόμουν αναγνωστικά αντιμέτωπη με μια αρκετά διαφοροποιημένη προσέγγιση του «κραλλικού μοτίβου». Ξεκινώντας το συγκεκριμένο κείμενο οφείλω να παραδεχτώ πως είναι μια εξαιρετικά προσωπική και υποκειμενική προσέγγιση, ίσως, περισσότερο από κάθε άλλη φορά.

Η αφήγηση του βιβλίου περιδιαβαίνει από διάφορες ιστορικές περιόδους με επίκεντρο την μεσοπολεμική και κατοχική Ελλάδα. Δύο ερωτευμένοι νέοι, ο Αλμπέρτο και η Χριστίνα, έρχονται αντιμέτωποι με τη διαφορετική θρησκεία, την οικογένεια αλλά και τις ιστορικές συνθήκες, που επηρεάζουν τη σχέση τους. Το βιβλίο «*Κάποτε στη Σαλονίκη*» είναι το τέταρτο έργο της κυρίας Κράλλη και νομίζω πως η συγγραφέας θα μπορούσε να επικεντρωθεί απλώς στον έρωτα των δύο νέων και να αναλύσει τη σχέση τους σε 752 σελίδες. Προσωπικά, πάλι θα μου άρεσε, πάλι θα λάτρευα κάθε λέξη, πάλι θα διάβαζα με προσδοκία κάθε επόμενη σελίδα. Η Μεταξία Κράλλη, όμως, δεν έκανε αυτό. Επέλεξε να χρησιμοποιήσει την πένα της για να γράψει ένα από τα πιο υπογείως κριτικά, πολιτικά και διαχρονικά βιβλία που έχω διαβάσει ποτέ μου. Δεν μου άρεσε, δεν ήταν εύκολο, ούτε ευχάριστο. Ήταν σκληρό, ήταν δύσκολο, ήταν αληθινό.

Η πένα της συγγραφέως βρίσκεται στην καλύτερη στιγμή της. Με πολυπρόσωπη αφήγηση, αναδρομές –μειωμένες σε σχέση με τα προηγούμενα βιβλία της– μοναδικές περιγραφές, εξελικτικά ψυχογραφήματα, έντονους διαλόγους, η κυρία Κράλλη με καθήλωσε με μια ιστορία για την Ιστορία. Η μεσοπολεμική Ελλάδα, η προσφυγιά, η Κατοχή. Με εντυπωσίασε ιδιαίτερα ο τρόπος με τον οποίο με έκανε να νιώσω το κομμάτι των περιγραφών. Αισθάνθηκα πως ήμουν κι εγώ στη Θεσσαλονίκη, ωστόσο δεν μπορώ να ξετάσω περισσότερο τις συγκεκριμένες περιγραφές, καθώς δεν έχω γνώση του θεσσαλονικιώτικου τοπίου. Θα σταθώ στις περιγραφές των φοιτητικών χρόνων στην Αθήνα, όπου συγκλονίστηκα και συγκινήθηκα. Περπάτησα, μέσα από τη γραφή της κυρίας Κράλλη, σε μέρη που συναντάω καθημερινά, βλέποντας τα από την οπτική μιας άλλης, μακρινής εποχής, σαν να ήμουν μέλος μιας παρέας που κρυφοκοιτάζει δυο ερωτευμένους να διαπραγματεύονται το «για πάντα» τους. Η έρευνα, την οποία έχει κάνει η συγγραφέας, είναι ζηλευτή και προσεγμένη. Ξέρετε, είναι αυτές οι μικρές λεπτομέρειες που αφήνουν τα ίχνη τους μέσα στην αφήγηση, όπως το πόσες φορές επισκέπτεται κάποιος την εκκλησία, ή τι στολίζει την πόρτα ενός αλλόθρησκου σπιτιού. Μέσα στο βιβλίο υπάρχουν διάσπαρτα πολιτικά, θρησκευτικά,

πολιτισμικά στοιχεία, τα οποία διαμορφώνουν τις κοινωνικές αναπαραστάσεις των ηρώων και τις αλληλεπιδράσεις τους. Οφείλω να σταθώ πιο εξεταστικά στον τρόπο με τον οποίο χειρίστηκε η συγγραφέας τα ψυχογραφήματα. Αγάπησα υπερβολικά τη Χριστίνα και τον Αλμπέρτο και, στα πρόσωπά τους, η δημιουργός εσωκλείει ολόκληρη την έννοια της ουσιοκρατικής ταυτότητας, δίνοντας, ωστόσο, ξεκάθαρο στίγμα της ιστορικής και πολιτισμική μας διαμόρφωσης. Κάθε ήρωας, κάθε ψυχολογικό προφίλ είναι ένα μικρό κέντημα, ένα στολίδι, με την Αλλέγκρα, κατά τη γνώμη μου, να κρατάει τα σκήπτρα. Και εάν ο έρωτας του Αλμπέρτο και της Χριστίνας μας καθηλώνει, η ιστορία της Ρούλας – μικρή σε έκταση – παραδίδει μαθήματα συγγραφικού ταλέντου, με τον ανεπαίσθητο τρόπο που σε κερδίζει.

Η Μεταξία Κράλλη έγραψε ένα βιβλίο αναλύοντας ολόκληρη την ιστορία της μεσοπολεμικής και κατοχικής Ελλάδας, χωρίς διδακτισμό ή ακαδημαϊκό ύφος. Είναι, ειλικρινά, από τις φορές που μου είναι εξαιρετικά δύσκολο να περιγράψω αυτό που διάβασα και, κυρίως, αυτό που βίωσα από την ανάγνωση του βιβλίου «*Κάποτε στη Σαλονίκη*». Ομολογώ πως, πριν ξεκινήσω την ανάγνωση φοβόμουν, καταλαβαίνοντας, από την περίληψη του βιβλίου, πως το μοτίβο, που μέχρι τώρα είχα λατρέψει στην αγαπημένη μου συγγραφέα, είναι εντελώς διαφοροποιημένο. Γεννήθηκε μέσα μου η αμφιβολία για το εάν, όσο καλογραμμένο κι αν ήταν το βιβλίο – κάτι που αντιλήφθηκα από τις πρώτες τους σελίδες – θα υπήρχε μέσα του η Κράλλη. Κι όμως, ήταν αρκετή η ατάκα του Αλμπέρτο, στον επίλογο του πρώτου κεφαλαίου, ώστε να κλείσω το βιβλίο για λίγα δευτερόλεπτα, να το σφίξω στην αγκαλιά μου και να μονολογήσω «αυτό είναι Κράλλη»! Το βιβλίο το ίδιο με διάβασε, με ρούφηξε, κυριολεκτικά. Όπως προείπα, δεν ήταν εύκολο, ούτε ευχάριστο. Έβλεπα να περνάει από μπροστά μου ολόκληρη η τωρινή κατάσταση, που βιώνουμε στη χώρα μας, κι ας διάβαζα κάτι που τοποθετείται έναν αιώνα νωρίτερα. Ο τρόπος που αντιμετωπίζουμε τη διαφορετικότητα, το άγνωστο, την εύθραυστη σιγουριά της καθημερινότητας μας παραμένει διαχρονικός. Κι αν έπρεπε να κρατήσω μόνο ένα πράγμα από το βιβλίο θα ήταν η ψυχή της Χριστίνας, ο πόνος που ένιωσε και τα όσα έπρεπε να ξαναπεράσει. Οι πληγές στην καρδιάς της, που άνοιξαν και πάλι από τη μοίρα που της επιφύλαξε η Ιστορία. Και το πόσο γρήγορα ξεχνάμε οι άνθρωποι, χωρίς να βλέπουμε τον διπλανό μας, τον συνάνθρωπο μας. Αλλά και πόσο όμορφη είναι η ελπίδα, όπως μια αγκαλιά στο τέλος ενός βιβλίου, χωρίς να χρειάζεται να ειπωθεί τίποτα άλλο, μόνο μια αγκαλιά.

Μαρία Μπακάρα